

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Onvs Ecclesiae.|| In hoc libro ... admiranda quædam ac
planè obstupenda, de septem ec-||clesiæ statibus,
abusibus quoq[ue] grauissimis, & futuris eiusdem
calamitatibus ex sanctor[um] pro-||phetijs & ...**

Pürstinger, Berthold

Coloniæ, 1531

VD16 ZV 12498

De distinctio[ne] septem statuum in specie. In primis de statu Ecclesiae
primo, qui dicitur Seminatiuus Cap. 10

urn:nbn:de:hbz:466:1-29969

Anth. spec.
hist. pt. 2. ti.
12. c. 5. p. 10.

nianum extirpati sunt Arriani & Græcia, Africa & Longobardia, tandem ex Hispania, eotunc ecclesia est eleuata & totus pene terrarum orbis fide catholica imbutus. Interim p. Gregoriū, ceu alter David modificatus est cætus diuinus, officiumq; ecclesiasticū ordinatū.

§. ca. 4. §. 3.
& j. ca. 17. §. 11.

Mat. 1

V § Quinta ætate ab ædificatione templi vsq; ad eiusdem restorationem post transmigratiōem Babylonis fuerunt quatuordecim generationes & anni D. XXII. Interea decem tribus Israel, ob idololatriam suam, p. Assyrios debellati sunt, postea Iudæa & Hierusalem p. Chaldaeos destructa, populo tandem Iuda in terram suam restituto. Nec vltius in eis pullulauit spina idololatriæ sicut antea. Pariformiter in quinto statu ecclesia modo quasi senuerit, habet nanq; ætatis plurimos dies, cunq; operiatur vestibus scilicet cæremoniæ, tamen nō calefcit in charitate dei vel proximi. Quocirca ob debilem populi fidem, ecclesiæ orientales p. Sarracenos sunt expugnatae. Latina insuper ecclesia per Gotos & Longobardos, eotunc Paganos siue Arrianos fere deuaftata erat. Per Carolum tamen recuperata, nec postea idola priorum hæresum in Latina ecclesia inualuerūt, licet aliquantisper pullulauerit cæcitas Manichæorum & Valdensiū, nec nō & secta Viclefistarū, de qua infra.

Anth. 2. pre
histo. ti. 12. c.
3. §. 5 & 6.
j. c. 68. §. 10
& §. 12

3. Regū. 1

VI § Sexta ætas a præacta restoratione templi vsq; ad natiuitatem Christi concluditur similiter quatuordecim generationibus & quingentis decem annis. Et sic secundum Orosium a creatione mundi vsq; ad Christū fluxerūt 5200. anni. Sed secundum calculationem Hebraicam sunt dūtaxat 4107. anni. Iohannes vero Parisiensis in suo de Antichristo tractatu, p. astronomycam inquisitionē nititur probare, a creatione mundi vsq; ad Christi baptismū præcise quinque millia annorum fluxisse. Et sicut eodem sexta ætas, reiecta carnalitate synagogæ & verustate prioris seculi, id est, primi status generalis, terminata est p. primum aduentum Christi in carne, sic sextus ecclesiæ status inceptus in Francisco vulneribus & cruce Christo configurato, expulsa ecclesiastica pueritate, & vetustate reprobiorum Christianorum, finietur p. secundum Christi contra Antichristum aduentum, & sicut synagoga in quinta & sexta ætate pluribus malitijs se inuoluit, ideo plures aduersitates passa & tandem penitus reiecta est, nouaq; lex introducta. Ita modo in quinto & sexto statu ecclesiastica mēbra vitiosis moribus laborant. Idcirco aduersitates patiuntur, & indies ampliores plagas expectare habēt, donec Chrūs ecclesiam pueram cū suis legibus, qbus iam abuti reformauerit, & euangelicum statū reduxerit. Tūc tandem Abisac virgo speciosa, i. ecclesia reformata, quæ Virgo est sine macula, calefaciet regē scilicet Christū cū charitate pfecta, quia cultus ecclesiæ erit deo placitus & dilectus.

j. ca. 14. §. 3.
§. ca. 4. §. 6
& j. eo. §. 7
§. ca. 7. §. 5.
& j. ca. 41. §. 4.
j. ca. 16. §. 7,

Anth. 2. pt.
hist. ti. 14. c.
1. §. 6

Mat. 1

Ioh. Parisiē.

§. ca. 6. §. 4
& j. ca. 16. §. 4.

VII § Septima & huius seculi vltima ætas incepit a natali Christi quando diuina proles humiliabatur, vti Sybilla est vaticinata. Eadem septima ætas censetur quasi decrepita mundi senectus, in qua amplius labor est & dolor. Quod em̄ fenescit, prope interitum est. Hæc septima ætas non comprehenditur aliquo generationū aut annorum numero. Quamuis a Christi natiuitate vsq; ad præsens tempus fluxerint anni 1519. durabit tamen ætas eadem vsq; ad extremum iudicium, cuius euentus est certus, interuallum autem temporis incertum, & soli deo cognitum, quoniam conclusi sunt, signatiq; sermones vsq; ad tempus p̄finitum. Idcirco illa septima ætas nullo temporis spacio dimetiēda est. Continet quidem septem status, quorum sex primi sunt discordiæ & laboris, septimus erit pacis & requiei. Is figuratus est in sabbatismo, vt superius ostenditur, & initiatus est q̄dammodo a sabbato quietis domini in sepulchro, continens pacem, & requiem animarum beatarum, qua multi deuoti homines mundo mortui fruuntur in p̄fenti, q̄a spiritu gaudent in domino, nihil transitorij curantes, vt de eis verificetur illud scriptū: Beati mortui qui in domino moriuntur, ammodo iam dicit spūs vt requiescant a laboribus suis. Demum post extremum iudicium idem quietus status plene complebitur in vita sempiterna.

j. ca. 14. §. 12

§. eo. in pr.
& j. ca. 60. §. 5.

j. ca. 19. vsq;
ad. c. 28,
j. c. 35. §. 1
§. eo. §. 3. &
j. c. 13. §. 6

3. Regū. 1
j. c. 10. i. pri.
& j. c. 60. §. 6.

Psal̄m. 86

Hebr. 8

Daniel. 12.

Apoca. 14

De distinctiōe septem statū in specie: In primis de statu ecclesiæ primo qui dicitur seminatiuus. Cap. X. Quamuis

§. c. 6. in pr.
& j. c. 47. §. 8. & j. c. 67.

in prin.
§. eo. §. 5

1. c. 17. §. 14.
§. c. 7. §. 4.

& j. ca. 13. §. 15.

§. c. 6. §. 5
§. ca. 8. §. 6,
& j. c. 66. §. 1

j. c. 22. i. pri.
§. c. 8. in fi.

& j. c. 66. §. 10.

¶ De distinctiōe septem statū in specie: In primis de statu ecclesiæ primo qui dicitur seminatiuus. Cap. X.

Quamuis

§.c.6. §.2

§.eo. §.2

§.c.32. §.8

§.ca.15. §.39

in fi.

§.c.7. i pri.

§.c.12. in pr.

§.ca.8. §.5.

§.c.9. §.2

6. & §.ca.62

§.17.

§.c.19. §.7

§.c.19. §.9. &

§.c.23. §.1.

§.c.19. §.1.

§.c.19. §.8.

Dist. 21. c. in

nono. & 22.

dist. c. sacro-

sancta.

§. in fi. plo.

§.c.11. in pri.

§.c.65. §.1

§.ca.7. §.2.

§.c.26. §.5

§.eo. in pri.

§.c.17. §.2

§.c.9. §.1.

§.c.3. §.7

Aliter. §.c.66

§.11

§.ca.62. §.8.

§.ca.8. §.4.

§.ca.11. §.3

§.ca.64. §.1.

§.c.8. in pr.

§.c.18. §.1

Quamuis impossibile sit vniciq; statui dari certum inicum vel finem, vt supra sexto capitulo: tamen quo tempore effectus cuiuslibet status potissimum inualuit, designari potest. Primus itaq; status, vtpote fundandæ ecclesiæ primitiæ, vicit diabolus, & representatur per ecclesiam Ephesinam, & fuit tempore apostolorum, quando euangelium est pdicatum per vniuersum orbem, & verbum dei in tota terra seminatum. Scriptum est enim: Diffeminabitur verbum dei per vniuersam regionem. Nam apostoli exierunt seminare bonum semen in agro suo, quod maius omnibus oleribus creuerat. Seuit quondam Isaac in terra illa, & inuinit in ipso anno centuplum. Vide repentina ecclesiæ plantationem, sicut & fructus eiusdem plantationis seu effectus generalis euangelizationis cito diffusus est p vniuersum Romanum imperium: cui eo tpe scilicet Constantini cæsaris diuina prouidentia cuctus pene orbis obtemperauit, quo facilius, velociusq; vnus regis iussu, ad totius mundi limites & gentes incrementa fidei statim puenirent. Similiter ecclesiæ restauratio seu reformatio repente fiet.

I § Tum posita sunt, quæ expectabat Abraham fundamenta ciuitatis, cuius artifex & conditor deus, & cuius fundamenta sunt in montibus sanctis. Siqui deo apostoli cēsentur esse grandes & pretiosi lapides positi in tēpli fundamēto, quod iecit Salomon, id est, Christus, vt ædificaret domum dei: Id fundamentum apostolorum & prophetarum Christus summus angularis lapis super seipsum posuit, tanq̄ supra firmā petram. Illius deniq; ciuitatis, id est, ecclesiæ murus habet fundamenta duodecim, & in ipsis duodecim nomina, duodecim apostolorum & agni. Nā sicut Moyses in primis elegit duodecim tribus Israel & septuaginta duos seniores, sic Christus ad primum statum elegit duodecim apostolos, & septuaginta duos discipulos, quos ad prædicandum misit. Ista missio, in primo ecclesiæ statu facta, olim figurata est, quando filij Israel mense primo profecti sunt de Ramasse, id est, de turbida commotione mundi vsq; ad mare, quod est ad vitæ amaritudinem, & venerūt in Helim, quod interpretatur arietes, vbi erāt duodecim fontes aquarum & palmæ septuaginta. Per arietes designantur homines: per duodecim fontes aquarum, apostoli duces Christiani gregis fluentes Christi doctrina, p septuaginta palmas cæteri discipuli, p quas palmarum arbores extensæ sunt atq; fructificatæ.

II § Hic primus status fuit innocentie & (vt ait Sybilla) illustratus in ags. Nam est dealbatus p baptismum, ideo designatur per equum album. Apostoli enim cæteri q; discipuli baptismum & resurrectionē Christi prædicauerunt. Hinc dicitur: Ecce equus albus, & Christus qui sedebat sup illum habebat arcū, scilicet iustitiæ, & data est ei corona eterne retributiōis, & exiuit à patre, vincens morte sua diabolus, vt vinceret gentes infideles per discipulorum contionem, vt etiā diuideret synagogam ab ecclesia. Placuit enim deo per stultitiam prædicationis saluos facere credentes: quoniam Iudæi signa quærunt, & græci sapientiā mundanam. Sed quæ stulta sunt mundi elegit deus, vt confundat sapientes, & infirma mundi elegit deus, vt confundat fortia, & ignobilia mundi & contemptibilia elegit deus, & ea quæ non sunt vt ea quæ sunt, destrueret, vt non gloriatur omnis caro in conspectu eius.

III § In primo deniq; statu secundū Hieronymum cōpletū est illud propheticum: In omnem terram exiuit sonus eorum, & in fines orbis terræ verba eorum. Et dictum saluatoris. Vbicūq; pdicatum fuerit hoc euangelium in vniuerso mundo, tunc veniet consumatio.

III § Præterea in isto primo statu incepit ecclesia primitiua, q̄ fuit designata p caput aureū in statua quam vidit Nabuchodonosor, q̄a habuit mēbra virtuosissima: Ipsa tñ primitiua ecclesia nōnullas passa est aduersitates, inter quas potissima fuit Iudæorum emulatio tanq̄ prima ecclesiæ persecutio. Apostoli nāq; euāgelicā & spūalē vitā docētes, cōtra literālē & carnalē scripturæ intelligētiā contraq; prisca eorum cæremonias dimicantes, synagogā rebellē habuerūt, siquidē veteres cæremonie à Iudæis carnaliter intellectæ p apostolos spūaliter fuerūt extensæ.

Apoc. 2.

Acto. 13.

Matt. 13.

Lucæ. 8.

Gene. 26

Leo in ser.

de san. Pe-

tro & Paulo

Heb. 11

Psal. 86

3. Reg. 5.

2. Para. 5

Ephe. 2.

Lucæ. 6.

Apoc. 21

Ezech. 8.

Exo. 24

Num. 11.

Marci. 6

Lucæ. 10

Exo. 15. i ff.

Apoc. 6

Iohan. 16

1. Corinth. 1

Psal. 18

Matt. 26

Daniel. 2

Acto.8 posita. In quo onfictu Iudæi ad tempus obtinuerunt. Illo em̄ tempore facta est psecutio magna in ecclesia quæ erat Hierosolymis & om̄es discipuli vel Christia ni dispersi sunt p regiones Iudæe & Samariæ, pter Ap̄los. Talis vero dispersio fuit feminatio euangelij & fidelij multiplicatio. Siquidem dñs ad discipulos inquit: Cum psequer̄ v̄s in vna ciuitate, fugite in aliam. Oportet em̄ & alijs ciuitatibus euangelizari. Tandem & ipsi Apostoli de Iudæa sunt expulsi. Iudæos tñ ecclesia demum vicit, malitijs eor̄ cædendo, & in gentibus fidem Christi erigendo. Vnde contra Iudæos abijt primus angelus, & effudit phialam suã in terrã. s. Iudæam, & factum est vulnus sæuum ac pessimum in homines qui habent characterem bestie, scilicet Iudææ, resistentes fidei Christi, quoniam Iudæi per Romanos, Tito & Vespasiano vindicibus, destructi sunt in mūdumq; vniuersum dispersi ac à deo reprobati, quod est vulnus pessimum.

J. c. 12. §. 7
J. ca. 41. §. 6
S. ca. 9. §. 4.
& J. c. 12. in prin.
J. ca. 47. in princ.
J. c. 11. §. 1
J. c. 30. §. 3
S. ca. 6. §. 4.
& J. ca. 44. §. 10

De statu secundo qui dicitur irrigatiuus.
Caput XI.

Vinea domini est vniuersa ecclesia, quæ ab Abeliusto vsq; ad vltimum iustum in fine mundi prouentur: plantatur: & quod sanctos profert, tot palmites mittit. Et quum ecclesia ita plantata sanguine Christi germi nasset, creuit in vineam latiorē humilis statura, & fructificauit in vinea ros palmites, quos extendit vt irrigaret eam, quæ in terra bona est plantata, hi palmites sunt martyres, quorum sanguine ecclesia irrigata est. Erat enim anima eor̄ quasi ortus irriguus, atq; fons ascendens è terra & irrigans vniuersam superficiem ecclesiæ. De quibus martyribus tanquã veritatis nutijs saluator inquit: Hierusalem tu occidis & lapidas eos qui mittuntur ad te.

I § Porro diabolus videns quod fidem Christi per Iudæorum æmulationem impedire nequiret, exciuit tyrannicas persecutiones, quarũ medio fidem catholicam extinguere nisus est. Et illa irritatio siue probatio ecclesiæ nuncupatur secundus status, & est martyrum ac designatus in ecclesia Smyrnæ & per equum ruffum tanquã sanguinolentum, quando nigrum conuersum est in rubrum, vtpote quando prædicata est Christi passio, qua martyres ad patienter sustinendas aduersitates indycti sunt, atque conati extinguere & extirpare in orbe paganorum idololatriam. Eisdem martyribus idolorum cultores vehementer restiterunt. Vnde occasio sumpta est persecutionis. Nam post primam Neronis tyrannidem fideles inter gentes sunt dispersi, vbiq; fidem Christi annuntiantes, diuersis insuper pœnis afflicti, vt in eis completum sit illud Apocalypsis: Et exiuit alius equus ruffus, id est, tyrannides, & diabolus sedebat super illum; datum, id est, permissum est ei, vt sumeret pacem de terra: quia terreni homines persecuti sunt spirituales, & vt inuicem se interficiant, & datus est illi gladius magnus, id est, permissæ sunt magnæ persecutiones.

II § Quarum fuerunt decem ad instar decem plagarum filiorum Israel tanquã Aegyptum per mare rubrum exirent. Prima persecutio fuit sub Nerone, secunda sub Domitiano, tertio sub Antonino, quarta à Maximino, quinta à Decio, sexta à Valeriano & Galieno, septima ab Aureliano, octaua à Diocletiano & Maximiniano, nona à Maxentio, vltima sub Iuliano. Sed sancti per fidem vicerunt regna. Et licet in occisione gladij mortui sunt, tamen sua morte multo plures infideles, quã in vita eorum ad fidem cõuersi sunt, vnus equidem iustus mortuus condemnat plures impios viuos. Ossa enim sanctorum etiam post mortem dicuntur quoq; nationes & dominabũtur populis: spes autem impiorum peribit, & in infidijs suis capti sunt iniqui, de quibus scriptum est. Et secundus angelus effudit phialam suam in mare, id est, in amplam paganorum regionem, quando ecclesia tempore martyrum passa est amarã persecutorum crudelitã. Et factus est sanguis tanquã mortui, & omnis anima viuens scilicet mundo, mortua est in mari: quasi diceret: Martyres non sunt vere mortui, sed anima persecutoris (quæ vixit mundo) vere mortua est, morte videlicet æterna, quã deus non vult, introijt enim inuidia diaboli.

J. c. 47. §. 2
S. c. 6. §. 3 &
S. c. 10. §. 11
fi. & J. ca. 21
in prin.
S. c. 9. §. 2
S. c. 5. §. 9
S. c. 8. §. 1
J. c. 65. §. 2
J. c. 32. §. 8
S. c. 10. §. 4.
J. c. 12. i pri.
S. c. 4. §. 5 &
J. c. 28. §. 8
J. c. 31. §. 4 &
J. c. 35. §. 6
S. c. 7. §. 2
J. c. 47. §. 8
Hebræ. 11
J. c. 46. §. 11.
Sap̄. 4
S. c. 2. §. 8 &
J. c. 33. §. 1
Sap̄. 3
J. c. 64. §. 1
J. c. 15. §. 2 &
J. c. 30. §. 3

Iste secũ

Greg. in homel. dñicæ in. 70
Ezech. 17
Esa. 58
Hier. 31
Gene. 2
Matth. 23
Lucæ. 13
Apo. 2
Apo. 6
Exo. 4. cum sequen.
De his pulchre Ludouicus Vnoldi de monte regali, qui cũ historiographis. 12. persecutiones ponit
Prouer. 10
Apo. 16